

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

**INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za period januar/siječanj-avgust/kolovoz 2011. godine**

Sarajevo, oktobar/listopad 2011. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	4
1.2. <i>Tržište rada BiH</i>	4
2. Javne finansije.....	5
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	5
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH</i>	6
2.3. <i>Izvršenje budžeta entitetskih Vlada</i>	7
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	7
3.1. <i>Cijene – Indeks potražaćkih cijena (CPI)</i>	7
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	8
3.3. <i>Prosječna obavezna rezerva</i>	9
3.4. <i>Devizne rezerve Centralne banke BiH</i>	9
3.5. <i>Depoziti</i>	10
3.6. <i>Kredit</i>	11
3.7. <i>Berze</i>	12
4. Vanjski sektor.....	13
5. Strane direktne investicije.....	15

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno – četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Kratkoročni indikatori iz jula i avgusta 2011. godine uglavnom ukazuju da je usporavanje ekonomskog rasta iz drugog tromjesečja po svemu sudeći ne samo nastavljeno nego i intenzivirano u trećem kvartalu. Na to ponajviše ukazuje slabljenje intenziteta rasta vrijednosti izvoza i uvoza. Naime, rast vrijednosti robnog izvoza od 8,8% u julu, te 14,8% u avgustu je bio znatno niži u odnosu na polugodišnji rast od 20,5%. Slična je situacija bila i sa uvozom čije su stope rasta u julu od 8%, te avgustu od 11,2% znatno niže u odnosu na 18% rasta u prvih šest mjeseci. Pri tome su realne stope rasta vanjske trgovine vjerovatno znatno niže obzirom na visok opšti porast svjetskih cijena tokom 2011. Oporavak investicija kao jedan od ključni nosilaca ekonomskog rasta iz prvog polugodišta je takođe znatno oslabljen u julu i avgustu. Porast vrijednosti građevinskih radova u FBiH od 12,8% g/g u julu, a posebno rast od 4,9% u avgustu je bio znatno niži od polugodišnje stope od 16,1%. Situacija u RS-u je bila čak i znatno lošija obzirom na snažan julski pad od 26,8%, te stagnaciju u avgustu nakon polugodišnjeg rasta od 14%. S druge strane, jačanje rasta industrijske proizvodnje nošeno rastom proizvodnje energije i rudarstva je bio jedini pozitivan pomak zabilježen do sada u trećem kvartalu.

1. Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja u BiH

Prema podacima Agencije za statistiku BiH za period januar-august 2011. godine industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini nastavila je trend rasta fizičkog obima proizvodnje sa početka godine. Povećanje proizvodnje u prerađivačkoj industriji od oko 6%, poboljšanje proizvodnje u sektoru električne energije od oko 5%, te rast proizvodnje u sektoru rudarstva od 22% omogućili su stabilan trend rasta ukupne industrijske proizvodnje u BiH od 7,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po entitetima rast industrijske proizvodnje u periodu januar-august 2011. godine iznosio je 4,7% u FBiH i 7,2% u RS-u u odnosu na isti period 2010. godine.¹

Indeksi g/g		2007.	2008.	2009.	2010.	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni	Juli	Av gust	Jan-Avgust
						2011.	2011.	2011.	2011.	2011.	2011.	2011.	2011.	2011.
Industrijska proizvodnja	FBiH	108,6	107,9	88,4	104,2	108,8	104,9	108,4	101,9	101,5	105,6	104,1	103,2	104,7
	RS	101,4	116,8	119	105	108,8	101,7	103,6	102,8	97,3	107,9	121,1	115,9	107,2
fizički obim	BiH	-	-	96,7	101,6	117,5	106,6	108,0	103,2	102,3	110,4	110,1	104,5	107,6

Izvor: BHAS, FZZS FBiH, RZSR

1.2. Tržište rada BiH

Prosječan broj zaposlenih lica u BiH u periodu I-VII 2011. godine je iznosio 695 hiljada lica što je više za 0,2% g/g. Međutim, u mjesecu julu je zabilježeno smanjenje broja zaposlenih lica u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine (-0,2%). U istom mjesecu najznačajnije je smanjen broj zaposlenih lica u oblastima građevinarstva (-7,4% g/g), prerađivačke industrije (-1,5% g/g) i trgovine na veliko i malo (-4,1% g/g). Broj nezaposlenih lica u BiH se i dalje uvećava. Prosječan broj nezaposlenih u periodu I-VIII 2011. godine je iznosio 528,2 hiljada lica što je za 2,4% više pri godišnjem poređenju. Administrativna stopa nezaposlenosti u BiH je u julu 2011. godine iznosila 43,2%².

Prosječna neto plata u BiH je u periodu I-VII 2011. godine iznosila 813 KM što je za 2,3 % više u odnosi na isti period 2010. godine. Ipak realni rast prosječne neto plate u BiH je i dalje negativan i u prvih osam mjeseci 2011. godine je iznosio -1,4%. U avgustu 2011. godine u okviru privatnog sektora najviša neto plata je zabilježena u oblasti finansijskog posredovanja, dok je najniža u oblastima ugostiteljstva i građevinarstva.

Prosječna penzija u BiH u periodu I-VIII 2011. godine je iznosila 337³ KM i veća je za 1,3% u odnosu na isti period 2010. godine. Međutim, zbog visoke inflacije u BiH realni rast prosječne penzije je bio negativan i iznosi -2,4%. Broj penzionera se nastavio uvećavati i u avgustu 2011. godine je iznosio 605,6 hiljada lica (2,6% g/g). Minimalne penzije se u avgustu nisu mijenjale i iznose 160 KM u RS i 310,7 KM u FBiH.

¹ Podaci Agencije za statistiku BiH i entitetskih zavoda za statistiku se razlikuju zbog neusklađenosti metodologija prilikom obračunavanja indeksa industrijske proizvodnje.

² DEP kalkulacija.

³ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu entitetskih nivoa penzija ponderisanih odnosom ukupnog broja penzionera u svakom od BH entiteta.

	Broj zaposlenih lica u BiH	Stopa rasta (g/g)
I 2011.	696.190	1,1%
II 2011.	695.665	0,9%
III 2011.	694.093	0,6%
IV 2011.	693.941	-0,3%
V 2011.	694.191	-0,4%
VI 2011.	695.270	-0,3%
VII 2011.	695.711	-0,2%
I-VII 2011.	695.009	0,2%
	Broj nezaposlenih lica u BiH	Stopa rasta (g/g)
I 2011.	526.701	2,0%
II 2011.	527.749	1,6%
III 2011.	530.055	2,1%
IV 2011.	529.423	2,6%
V 2011.	526.616	2,8%
VI 2011.	525.877	2,8%
VII 2011.	528.429	2,4%
VIII 2011.	530.976	2,6%
I-VIII 2011.	528.228	2,4%
	Prosječna neto plata u BiH (KM)	Stopa rasta (g/g)
I 2011.	807	2,2%
II 2011.	799	2,1%
III 2011.	818	2,5%
IV 2011.	811	1,5%
V 2011.	821	3,3%
VI 2011.	820	2,7%
VII 2011.	813	1,8%
I-VII 2011.	813	2,3%
	Prosječna penzija u BiH (KM)	Stopa rasta (g/g)
I 2011.	332	-0,6%
II 2011.	332	-0,5%
III 2011.	332	-0,5%
IV 2011.	341	2,5%
V 2011.	341	2,2%
VI 2011.	341	2,3%
VII 2011.	341	2,5%
VIII 2011.	340	2,4%
I-VIII 2011.	337	1,3%

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

U periodu od I-VIII 2011. godine prikupljeno je oko 3,2 milijardi KM prihoda od indirektnih poreza, što je više za 5,5% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Kao i tokom prethodnog mjeseca, došlo je do smanjenja prihoda od putarina i carina i to od 4,4% g/g, odnosno 1,7% g/g. Sa druge strane prihodi od akciza i PDV-a bilježe rast i to 9,9% g/g odnosno, 5,5% g/g

u milionima KM

Indirektni porezi	I-VIII 2010	I-VIII 2011	Trend
Carine	190,9	187,6	-1,7%
Akcize	760,7	835,8	9,9%
PDV	1.881,8	1.985,1	5,5%
Putarine	200,1	191,3	-4,4%
Ukupno	3.033,4	3.199,8	5,5%

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

2.2. Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH

Ukupni direktni porezi, prikupljeni u entitetskim poreskim upravama u periodu januar-avgust 2011. godine iznose 656,7 miliona KM, što je za 12,5% više u odnosu na isti period 2010. godine. Na nivou FBiH prikupljeno je 343,8 miliona KM direktnih poreza, dok je taj iznos za RS 312,9 miliona KM. Kretanja prihoda od direktnih poreza, kao i doprinosa i ostalih prihoda mogu se vidjeti u tabeli ispod.

Prihodi od direktnih poreza, ostalih taksi, kazni i naknada i doprinosa u periodu I-VIII 2010. i 2011. godine (u milionima KM)

Naziv prihoda	FBiH			RS		
	2010.	2011.	%	2010.	2011.	%
Direktni porezi	351,1	343,8	-2,1%	232,5	312,9	34,6%
Porez na platu	175,4	190,2	8,4%	94,8	159,4	68,1%
Porez na dobit	126,5	99,8	-21,2%	86,6	100,2	15,7%
Porezi građana	46,6	53,2	14,1%	21,6	22,0	1,9%
Ostali porezi	2,6	0,7	-74,4%	29,5	31,4	6,3%
Ostale takse, kazne i naknade	234,9	224,1	-4,6%	173,8	175,0	0,7%
Doprinosi	1.636,0	1.755,1	7,3%	758,1	854,0	12,7%
PIO	905,5	972,4	7,4%	405,8	454,2	11,9%
Zdravstvo	617,9	703,4	13,8%	304,6	339,7	11,5%
Nezaposleni	112,6	79,3	-29,6%	15,6	22,9	46,8%
Dječija zaštita	-	-	-	30,5	34,9	14,5%
Zapošljavanje invalida	-	-	-	1,6	2,5	49,7%
Ukupno (direktni porezi + ostale takse, kazne i naknade + doprinosi)	2.222,0	2.323,0	4,5%	1.164,4	1.341,9	15,2%

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

U FBiH je u periodu januar-avgust 2011. u odnosu na isti period prethodne godine zabilježen pad prihoda od direktnih poreza od 2,1%, dok je u RS evidentiran rast od 34,6%. U okviru direktnih poreza, prihodi od poreza na dobit i ostali porezi u FBiH bilježe pad od 21,2% odnosno, 74,4%. S druge strane, prihodi od poreza na platu i poreza građana bilježe rast 8,4%, odnosno 14,1%). U RS je evidentiran blagi rast prihoda od poreza građana (1,9%), dok su prihodi od poreza na platu, poreza na dobit i ostali porezi rasli nešto brže. Prikupljeni doprinosi u oba entiteta za period januar-avgust 2011. godine, u odnosu na isti period prethodne godine bilježe rast i to FBiH od 7,3%, a RS 12,7%.

2.3. Izvršenje budžeta entitetskih Vlada

Ukupni prihodi ostvareni u budžetu Federacije BiH za prvih pola godine zabilježili su smanjenje od 2,8% u odnosu na isti period prethodne godine. U istom periodu rashodi bilježe smanjenje od 15,1%. Ukupni prihodi, u prvih pola godine, ostvareni u budžetu RS bilježe rast od 13,6% u odnosu na isti period prethodne godine, dok rashodi bilježe smanjenje od 3,6%.

u milionima KM

Federacija BiH	I-VI 2010.	I-VI 2011.	%
Prihodi	631,48	613,89	-2,8%
Porezni prihodi	570,21	547,76	-3,9%
Neporezni prihodi	61,27	66,07	7,8%
Rashodi	768,23	652,37	-15,1%
Plate i naknade	96,98	106,36	9,7%
Materijal i usluge	36,28	24,99	-31,1%
Tekući transferi	482,75	392,80	-18,6%

Izvor: Ministarstvo finansija FBiH

u milionima KM

Republika Srpska	I-VI 2010.	I-VI 2011.	%
Prihodi	667,70	758,50	13,6%
Poreski prihodi	580,30	664,70	14,5%
Neporeski prihodi	86,50	91,00	5,2%
Rashodi	843,83	813,42	-3,6%
Plate i naknade	306,10	348,70	13,9%
Materijal i usluge	32,30	26,60	-17,6%
Subvencije i transferi	142,10	149,50	5,2%

Izvor: Ministarstvo finansija RS

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)

U BiH je u periodu I-VIII 2011. godine zabilježena inflacija od 3,7% g/g. Intenzivan rast svjetskih cijena hrane i nafte je uticao da najveća poskupljenja u BiH i dalje budu u kategorijama hrane i bezalkoholnih pića, transporta te stanovanja i energenata. Tako su u periodu I-VIII 2011. godine hrana i bezalkoholna pića poskupila 6,6% g/g, transport 7,9% g/g, dok su cijene u kategoriji stanovanja i energenata povećane za 2,7% g/g. Značajan doprinos rastu cijena u posmatranom periodu je bio u kategoriji alkohola i duvana (8,1% g/g) kroz jednokratno uvećanje akciza na početku 2011. godine

CPI - BiH	g/g
I 2011.	102,7
II 2011.	103,3
III 2011.	103,9
IV 2011.	104,0
V 2011.	104,2
VI 2011.	103,8
VII 2011.	103,9
VIII 2011.	103,9
I-VIII 2011.	103,7

3.2. Monetarni agregati

Na kraju osmog mjeseca tekuće godine, ukupna novčana masa (M2) je dostigla iznos od oko 14,4 milijardi KM čime je zabilježen rast od 5,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano na mjesečnom nivou, tokom posmatranog mjeseca sve kategorije bilježe pozitivne stope (vidjeti tabelu ispod). Rezervni novac (M0) je na kraju avgusta mjeseca zabilježio smanjenje od 2,5% g/g. Sastavne kategorije novčane mase M1 i QM bilježe rast od 6% g/g, odnosno 4,6% g/g.

U milionima KM

Period	Gotovi na izvan monetarnih vlasti	Depozit i banaka kod monetarnih vlasti ⁴	Rezervni novac (M0)	Gotovi na izvan banaka	Depoziti po viđenju u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Oročeni i štedni depoziti u domaćoj valuti	Depozit i po viđenju u stranoj valuti	Oročeni i štedni depoziti u stranoj valuti	Kvazi novac (QM)	Monetarni agregati; M2 (M1+QM)
Jan-11	2.459,4	3.341,5	5.800,9	2.142,9	4.158,1	6.301,0	1.831,3	1.690,9	4.054,1	7.576,3	13.877,3
Feb-11	2.465,9	3.261,8	5.727,7	2.154,9	4.078,8	6.233,7	1.854,1	1.701,0	4.066,2	7.621,3	13.855,0
Mar-11	2.468,6	3.108,7	5.577,3	2.164,1	4.083,9	6.248,0	1.871,8	1.569,2	4.239,6	7.680,6	13.928,6
Apr-11	2.524,9	3.047,0	5.571,9	2.239,8	4.106,9	6.346,7	1.859,2	1.583,1	4.199,2	7.641,5	13.988,2
Maj-11	2.505,8	3.035,3	5.541,1	2.190,3	4.130,1	6.320,4	1.843,5	1.633,4	4.189,4	7.666,3	13.986,7
Jun-11	2.507,8	3.045,1	5.552,9	2.205,6	4.126,2	6.331,8	1.849,9	1.635,0	4.174,0	7.658,9	13.990,7
Jul-11	2.592,8	2.984,3	5.577,1	2.316,8	4.169,4	6.486,2	1.904,7	1.591,8	4.277,9	7.774,4	14.260,6
Avg-11	2.625,8	3.028,5	5.654,3	2.316,5	4.233,8	6.550,3	1.943,2	1.593,1	4.322,3	7.858,6	14.408,9
stope rasta g/g u %											
Jan-11	8,1%	5,5%	6,6%	7,0%	7,2%	7,2%	9,1%	20,8%	3,1%	8,1%	7,7%
Feb-11	8,6%	2,6%	5,1%	7,4%	6,1%	6,5%	9,4%	19,4%	2,5%	7,5%	7,1%
Mar-11	9,5%	-6,4%	0,0%	9,6%	4,5%	6,2%	11,9%	-0,2%	6,2%	6,1%	6,2%
Apr-11	11,3%	-7,5%	0,1%	11,7%	2,5%	5,5%	15,5%	-5,0%	5,3%	5,2%	5,4%
Maj-11	10,0%	-6,8%	0,1%	10,6%	1,6%	4,6%	15,7%	-0,1%	3,8%	5,5%	5,1%
Jun-11	9,7%	-1,4%	3,3%	10,9%	6,6%	8,0%	10,5%	-2,9%	2,1%	2,9%	5,1%
Jul-11	10,4%	-6,4%	0,8%	11,8%	3,8%	6,5%	13,1%	-2,7%	5,9%	5,6%	6,0%
Avg-11	10,9%	-11,8%	-2,5%	12,2%	2,9%	6,0%	14,4%	-5,4%	4,5%	4,6%	5,2%
stope rasta m/m u %											
Jan-11	-1,5%	-1,8%	-1,7%	-3,1%	1,7%	0,0%	3,0%	3,4%	-1,3%	0,7%	0,4%
Feb-11	0,3%	-2,4%	-1,3%	0,6%	-1,9%	-1,1%	1,2%	0,6%	0,3%	0,6%	-0,2%
Mar-11	0,1%	-4,7%	-2,6%	0,4%	0,1%	0,2%	1,0%	-7,7%	4,3%	0,8%	0,5%
Apr-11	2,3%	-2,0%	-0,1%	3,5%	0,6%	1,6%	-0,7%	0,9%	-1,0%	-0,5%	0,4%
Maj-11	-0,8%	-0,4%	-0,6%	-2,2%	0,6%	-0,4%	-0,8%	3,2%	-0,2%	0,3%	0,0%
Jun-11	0,1%	0,3%	0,2%	0,7%	-0,1%	0,2%	0,3%	0,1%	-0,4%	-0,1%	0,0%
Jul-11	3,4%	-2,0%	0,4%	5,0%	1,0%	2,4%	3,0%	-2,6%	2,5%	1,5%	1,9%
Avg-11	1,3%	1,5%	1,4%	0,0%	1,5%	1,0%	2,0%	0,1%	1,0%	1,1%	1,0%

Izvor: CBBiH

3.3. Prosječna obavezna rezerva

Kao i prethodnog mjeseca, posmatrajući tabelu ispod uočava se da sve kategorije u njoj osim viška sredstva (odnos između zakonski propisanog minimuma rezervi i stvarna sredstva na računu kod CB

⁴ Ovdje su uključeni i ostali depoziti po viđenju kod monetarnih vlasti, čije je učešće beznačajno malo.

po osnovu OR) bilježe godišnje smanjenje, koje se nastavlja iz ranijih mjeseci. Međutim, ako se posmatra tabela ispod, takođe se može uočiti da na mjesečnom nivou sve kategorije bilježe pozitivne stope rasta.

Prosječna stopa OR i dalje iznosi 8,5%, a implicitna stopa OR 19%. Prosječna visina naknade koja se bankama isplaćuje po osnovu držanja obavezne rezerve u avgustu mjesecu je iznosila 0,7%.

U milionima KM

Period	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Ukupna sredstva za održavanje obavezne rezerve	Razlika	Implicitna stopa obavezne rezerve	Stopa obavezne rezerve	Prosječna visina naknade na obavezne rezerve kod CBBiH
Jan-11	15.131,5	1.600,4	3.211,4	3.211,4	1.611,0	21,2%	10,6%	0,46%
Feb-11	15.105,4	1.289,1	3.088,5	3.088,5	1.799,4	20,4%	8,5%	0,49%
Mar-11	15.176,1	1.298,5	3.009,1	3.009,1	1.710,7	19,8%	8,6%	0,50%
Apr-11	15.077,6	1.290,4	2.905,7	2.905,7	1.615,4	19,3%	8,6%	0,85%
Maj-11	15.122,2	1.294,0	2.966,8	2.966,8	1.672,8	19,6%	8,6%	0,89%
Jun-11	15.132,6	1.293,3	2.884,3	2.884,3	1.591,1	19,1%	8,5%	1,00%
Jul-11	15.144,6	1.291,1	2.881,0	2.881,0	1.589,9	19,0%	8,5%	0,83%
Avg-11	15.311,5	1.302,4	2.915,7	2.915,7	1.613,2	19,0%	8,5%	0,74%
stope rasta g/g u %								
Jan-11	-4,0%	-1,5%	0,3%	0,3%	2,0%			
Feb-11	-3,7%	-20,1%	0,1%	0,1%	22,2%			
Mar-11	-3,0%	-19,1%	-0,5%	-0,5%	20,4%			
Apr-11	-4,5%	-20,9%	-7,6%	-7,6%	6,7%			
Maj-11	-4,7%	-21,4%	-4,2%	-4,2%	15,3%			
Jun-11	-4,2%	-21,3%	-5,2%	-5,2%	13,8%			
Jul-11	-2,4%	-20,4%	-5,1%	-5,1%	12,4%			
Avg-11	-0,9%	-19,5%	-7,4%	-7,4%	5,3%			
stope rasta m/m u %								
Jan-11	-2,1%	-1,6%	-2,9%	-2,9%	-4,2%			
Feb-11	-0,2%	-19,5%	-3,8%	-3,8%	11,7%			
Mar-11	0,5%	0,7%	-2,6%	-2,6%	-4,9%			
Apr-11	-0,6%	-0,6%	-3,4%	-3,4%	-5,6%			
Maj-11	0,3%	0,3%	2,1%	2,1%	3,6%			
Jun-11	0,1%	-0,1%	-2,8%	-2,8%	-4,9%			
Jul-11	0,1%	-0,2%	-0,1%	-0,1%	-0,1%			
Avg-11	1,1%	0,9%	1,2%	1,2%	1,5%			

Izvor: CBBiH

3.4. Devizne rezerve Centralne banke BiH

Krajem osmog mjeseca tekuće godine ukupne devizne rezerve ponovo bilježe smanjenje od 1,7% (g/g) u odnosu na isti period prethodne godine. Međutim, na mjesečnom nivou zabilježen je rast od 2% (m/m) u odnosu na prethodni mjesec, čime su dostigle nivo od oko 6,3 milijardi KM. Kako se kreću pojedine komponente deviznih rezervi na godišnjem, odnosno mjesečnom nivou može se vidjeti detaljnije u tabeli ispod. Obaveza koja proizilazi iz pravila valutnog odbora, a koja se odnosi na to da neto strana aktiva (neto devizne rezerve) mora biti veća od monetarne pasive je zadovoljena (NSA - 6,6 milijardi KM, monetarna pasiva - 5,8 milijardi KM).

U milionima KM

Godina	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne rezerve	Neto devizne rezerve	Monetarna pasiva	Neto slobodne rezerve
Jan-11	60,8	3,1	65,2	3.081,3	3,1	3.137,4	6.350,9	6.349,9	5.882,8	467,0
Feb-11	64,2	0,2	61,2	3.084,3	3,4	3.069,0	6.282,3	6.281,3	5.810,8	470,5
Mar-11	63,5	0,2	43,3	2.979,9	3,9	3.052,8	6.143,7	6.142,7	5.677,5	465,2
Apr-11	65,9	3,0	119,3	2.966,8	4,8	2.969,6	6.129,3	6.128,3	5.680,0	448,3
Maj-11	134,5	0,1	76,6	3.080,4	5,8	2.788,7	6.086,0	6.084,7	5.625,5	459,2
Jun-11	130,1	0,1	96	3.237,3	7,2	2.621,1	6.091,7	6.090,7	5.634,7	456,1
Jul-11	142,7	3,8	123,3	3.670,9	7,2	2.192,8	6.140,7	6.139,7	5.661,6	478,1
Avg-11	158,5	0,4	143,2	4.139,8	8,5	1.815,0	6.265,4	6.263,8	5.761,2	502,6
stopa rasta g/g u %										
Jan-11	-5,1%	-47,5%	-38,3%	1,3%	40,9%	11,5%	5,2%	5,2%	6,5%	-8,5%
Feb-11	-5,9%	-95,6%	-28,6%	0,1%	47,8%	9,7%	4,0%	4,0%	5,3%	-9,8%
Mar-11	-7,2%	-94,3%	-40,4%	1,3%	77,3%	-1,7%	-0,8%	-0,8%	0,2%	-11,5%
Apr-11	-10,6%	-14,3%	14,8%	20,8%	100,0%	-15,4%	-0,3%	-0,3%	0,2%	-6,4%
Maj-11	65,4%	-94,4%	1,5%	26,8%	123,1%	-20,9%	-0,5%	-0,5%	0,1%	-7,4%
Jun-11	54,3%	-94,7%	-6,9%	46,5%	100,0%	-26,2%	2,3%	2,3%	3,2%	-7,4%
Jul-11	90,0%	40,7%	77,7%	53,8%	260,0%	-38,5%	0,7%	0,7%	0,8%	-0,1%
Avg-11	158,1%	100,0%	23,3%	56,0%	254,2%	-48,8%	-1,7%	-1,7%	-2,1%	2,3%
stopa rasta m/m u %										
Jan-11	-9,1%	0,0%	-36,2%	2,7%	14,8%	-4,5%	-1,7%	-1,6%	-1,5%	-4,1%
Feb-11	5,6%	-93,5%	-6,1%	0,1%	9,7%	-2,2%	-1,1%	-1,1%	-1,2%	0,7%
Mar-11	-1,1%	0,0%	-29,2%	-3,4%	14,7%	-0,5%	-2,2%	-2,2%	-2,3%	-1,1%
Apr-11	3,8%	1400,0%	175,5%	-0,4%	23,1%	-2,7%	-0,2%	-0,2%	0,0%	-3,6%
Maj-11	104,1%	-96,7%	-35,8%	3,8%	20,8%	-6,1%	-0,7%	-0,7%	-1,0%	2,4%
Jun-11	-3,3%	0,0%	25,3%	5,1%	24,1%	-6,0%	0,1%	0,1%	0,2%	-0,7%
Jul-11	9,7%	3700,0%	28,4%	13,4%	0,0%	-16,3%	0,8%	0,8%	0,5%	4,8%
Avg-11	11,1%	-89,5%	16,1%	12,8%	18,1%	-17,2%	2,0%	2,0%	1,8%	5,1%

Izvor: CBBiH

3.5. Depoziti

Za osam mjeseci⁵ 2011. godine došlo je do usporavanje godišnje stope rasta ukupnih depozita. Usporavanju rasta su najviše doprinijele negativne godišnje stope rasta depozita nefinancijskih poduzeća i depozita opće vlade. Ukupni depoziti u ovom razdoblju iznosili su 12,8 mlrd. KM i zabilježili su stopu rasta od 1,2% g/g. Depoziti nefinancijskih poduzeća iznosili su 3,8 mlrd., zabilježili su rast od -5,8% g/g i u ukupnim depozitima učestvovali su s 29,8%. Depoziti opće vlade na kraju osmog mjeseca 2011. godine iznosili su 1,5 mlrd. KM, stopa rasta iznosila je -16,4% g/g, a u ukupnim depozitima imali su učešće od 11,6%.

Za razliku od depozita opće vlade i depozita nefinancijskih poduzeća, depoziti stanovništva i dalje bilježe pozitivan godišnji rast. Ovi depoziti na kraju promatranog razdoblja iznosili su 6,8 mlrd. KM, stopa rasta iznosila je 11,0% i u ukupnim depozitima učestvovali su s 53,0%.

⁵ Podaci za depozite i kredite predstavljaju stanja na kraju razdoblja, pa podaci za kolovoz 2011. godine predstavljaju ukupne iznose za osam mjeseci 2011. godine.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća ⁶	Depoziti opće vlade ⁷	Ostali depoziti ⁸
Stanje na kraju perioda						
2011.	01.	12.513,6	6.520,5	3.759,9	1.597,6	635,7
2011.	02.	12.539,6	6.562,4	3.678,7	1.653,7	644,8
2011.	03.	12.546,2	6.617,9	3.665,2	1.622,4	640,7
2011.	04.	12.490,4	6.647,0	3.653,5	1.549,3	640,6
2011.	05.	12.587,4	6.659,3	3.680,5	1.545,2	702,3
2011.	06.	12.558,7	6.699,0	3.656,3	1.521,5	682,1
2011.	07.	12.685,5	6.751,9	3.725,0	1.484,4	724,1
2011.	08.	12.817,5	6.791,3	3.821,3	1.486,3	718,6
Stopa rasta g/g						
2011.	01.	5,0%	13,9%	0,9%	-11,1%	-5,6%
2011.	02.	5,2%	12,8%	-1,0%	-3,9%	-3,2%
2011.	03.	2,1%	12,3%	-4,7%	-15,2%	1,3%
2011.	04.	1,2%	11,2%	-5,2%	-16,4%	-1,6%
2011.	05.	1,2%	11,0%	-6,0%	-16,9%	6,8%
2011.	06.	1,3%	10,4%	-4,2%	-16,4%	-1,2%
2011.	07.	2,2%	10,7%	-2,7%	-17,9%	7,8%
2011.	08.	1,2%	11,0%	-5,8%	-17,6%	4,6%
Prosječna godišnja stopa rasta za osam mjeseci						
2010.		4,3%	14,0%	3,1%	-19,3%	19,2%
2011.		2,5%	11,7%	-3,6%	-14,4%	-0,58%

Izvor: Centralna banka BiH

3.6. Krediti

Ukupni krediti za osam mjeseci 2011. godine iznosili su 15,2 mlrd. KM i veći su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 6,7%. Najveći doprinos rastu dali su krediti plasirani sektoru nefinancijskih poduzeća koji u ukupnim kreditima imaju učešće od 52,9%. Ovi krediti na kraju osmog mjeseca 2011. godine iznosili su 8,0 mlrd. KM i veći su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 7,4%. Krediti plasirani sektoru stanovništva drugi su po iznosu plasiranih kredita. Krediti dati ovom sektoru u ukupnim kreditima učestvuju s 42,6%. Za osam mjeseci 2011. godine iznosili su 6,5 mlrd. KM i veći su u odnosu na isto razdoblje prošle godine za 3,4%. Krediti plasirani općoj vladi i ostali krediti u ukupnim kreditima imaju malo učešće, pa ne mogu imati značajan utjecaj na kretanje ukupnih kredita.

⁶ Prema CB BiH sektor nefinancijskih poduzeća čine nefinancijska javna poduzeća, nefinancijska privatna poduzeća i udruženja i neprofitne organizacije.

⁷ Sektor opće vlade čine centralna vlada (institucije BiH, vlade entiteta i Brčko Distrikta) i nentralne vlade (vlade kantona, vlade općina i fondovi socijalne sigurnosti).

⁸ Ostali sektori navedeni u tabelama uključuju nebankarske financijske institucije i ostale. Učešće ovih depozita u ukupnim depozitima je skroman (5,6%) tako da ne mogu utjecati na kretanje ukupnih depozita. Isto vrijedi i za kredite plasirani ovom sektoru koji u ukupnim kreditima učestvuju svega s 0,5%.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni krediti	Kreditni stanovištvu	Kreditni nefinancijskim poduzećima	Kreditni općoj vladi	Ostali krediti
Stanje na kraju perioda						
2011.	01.	14.588,9	6.246,3	7.804,2	462,3	75,8
2011.	02.	14.643,3	6.234,5	7.861,9	473,0	73,4
2011.	03.	14.797,4	6.261,8	7.972,4	481,3	81,4
2011.	04.	14.817,8	6.302,7	7.945,4	489,8	79,5
2011.	05.	14.990,7	6.361,0	8.021,9	518,1	89,2
2011.	06.	15.089,2	6.403,9	8.041,7	567,5	75,7
2011.	07.	15.216,4	6.461,3	8.086,3	592,3	76,1
2011.	08.	15.203,5	6.475,3	8.048,7	605,0	74,2
Stopa rasta g/g						
2011.	01.	4,1%	-0,2%	6,5%	42,6%	-25,9%
2011.	02.	3,9%	0,2%	5,9%	38,7%	-24,1%
2011.	03.	4,7%	0,7%	6,6%	37,6%	-3,8%
2011.	04.	4,7%	1,2%	6,0%	37,2%	-2,1%
2011.	05.	5,4%	1,9%	6,4%	40,5%	13,5%
2011.	06.	6,0%	1,9%	7,2%	52,3%	17,4%
2011.	07.	6,7%	2,8%	8,0%	44,0%	0,8%
2011.	08.	6,7%	3,4%	7,4%	44,8%	0,8%
Prosječna godišnja stopa rasta za osam mjeseci						
2010.		-1,9%	-5,0%	0,9%	10,0%	-35,8%
2011.		5,3%	1,5%	6,7%	42,2%	-8,5%

Izvor: Centralna banka BiH

3.7. Berze u BiH

Na Sarajevskoj berzi (SASE) u augustu 2011. godine ostvaren je ukupan promet u iznosu od 25,59 miliona KM što čini 79,2% od ukupnog ostvarenog prometa na BiH berzama. Promet na SASE u mjesecu augustu bilježi rast od 263,2 % odnosu na promet u istom mjesecu u 2010. godini odnosno rast od 178,4 % u odnosu na ukupan promet u augustu 2009. godine.

Na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu augustu 2011. godine ukupan mjesečni promet bilježi rast od 55,8 % odnosu na isti period u 2010. godini odnosno minimalan pad od 3,9 % u odnosu na promet u mjesecu augustu 2009. godine.

Ukupan promet u mjesecu augustu na obje berze (Sarajevskoj i Banjalučkoj) u iznosu od 36,1 miliona KM bilježi rast od 184,4 % poredeći sa vrijednostima u istom periodu 2010. godine dok u odnosu na ukupan promet u augustu 2009. godine bilježi rast od 99,6 %.

Promet (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Avgust-09.	10,267,793	7,815,220	18,083,012
Avgust-10.	7,872,140	4,821,795	12,693,935
Avgust-11.	28,588,752	7,513,468	36,102,220

U isto vrijeme kapitalizacija u mjesecu junu 2009., 2010. i 2011. godine je iznosila:

Kapitalizacija (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Avgust-09.	7,131,542,536.65	3,657,636,387.90	10,789,178,924.55
Avgust-10.	7,199,401,390.85	3,457,941,155.38	10,657,342,546.23
Avgust-11.	7,248,139,157.54	3,982,522,721.84	11,230,661,879.38

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu augustu 2011. godine sa vrijednostima u mjesecu augustu 2010. godine zabilježen je rast od 0,7 %, dok poredeći sa vrijednostima u mjesecu augustu 2009. godine zabilježen je minimalan rast od 1,6%.

Kapitalizacija na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu augustu 2011. godine bilježi rast od 15,2 % u poređenju sa vrijednosti u mjesecu augustu 2010. godine, odnosno rast od 8,9% u odnosu na vrijednosti ostvarene u mjesecu augustu 2009. godine.

Vrijednost ukupne kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u mjesecu augustu 2011. godine bilježi rast od 5,4 % u odnosu na vrijednosti u mjesecu augustu 2010. godine odnosno rast od 4,1 % u odnosu na vrijednosti u mjesecu augustu 2009. godine.

4. Vanjski sektor

Deficit **tekućeg računa** platnog bilansa BiH u prvom polugodištu 2011. godine je prema statistici Centralne banke BiH iznosio 971,4 miliona KM (za razliku od tek 402,5 miliona KM zabilježenih u istom periodu prethodne godine). Osnovni razlog povećanja deficita na tekućem računu je povećan negativan **trgovinski saldo** u drugom kvartalu 2011. godine, koji nisu uspjele kompenzirati ostale tradicionalno suficitarne stavke na tekućem računu.

U okviru tekućeg računa najveći priliv je ostvaren u okviru kategorije **tekućih transfera**. Neto prihodi po osnovu doznaka iz inostranstva i ostalih tekućih transfera su iznosili oko 1,6 milijardi KM. Ovaj iznos predstavlja uvećanje od 3% u odnosu na isti period prethodne godine (Rast transfera je opravdan rastom ekonomija u kojima živi i radi najveći dio bh. dijaspora).

Neto priliv od pružanja **usluga** u inostranstvu je bio manji za 7% u odnosu na P1 2010. godine (478,1 milion KM), najvećim dijelom zbog snažnog pada priliva od pružanja usluga građevinarstva u inostranstvu, ali i međunarodnog transporta.

Dohoci su značajno umanjeni (-28%) najvećim dijelom zbog pada prihoda od kompenzacija zaposlenim. Neto prilivi po osnovu dohodaka u posmatranom periodu su iznosili tek 194 miliona KM.

Drugi dio platnog bilansa BiH u kome su predstavljeni kapitalni i finansijski tokovi koji su finansirali deficit na tekućem računu su objašnjeni u nastavku. Sam **kapitalni račun** sve više gubi na značaju, a prilivi po ovom osnovu su u prvom polugodištu 2011. godine iznosili oko 130 miliona KM. Prilivi na finansijskom računu su iznosili 794 miliona KM. Najznačajnije finansiranje po osnovu ove kategorije je ostvareno iz stavke **ostalih investicija** gdje su evidentirani inostrani zajmovi, trgovinski krediti, inostrane obaveze komercijalnih banaka, kao i imovina bh. komercijalnih banaka vezana za inostranstvo. Ukupna **strana pasiva** (obaveze) uvećana za 338,8 miliona KM, dok je **strana aktiva** smanjena za 34,5 miliona KM. U prvom polugodištu 2011. godine nije došlo do realizacije sredstava po osnovu stand-by aranžmana sa MMF-om, a gotovo je izvjesno da će situacija do kraja godine ostati nepromijenjena.

Kao rezultat nedovoljnih priliva deviza iz inostranstva za rastuće potrebe finansiranja deficita na tekućem računu **devizne rezerve** BiH su nastavile trend pada iz prvog kvartala, a na kraju juna 2011. godine u odnosu na kraj decembra 2010. godine su zabilježile smanjenje od 286,8 miliona KM.

Platni bilans BiH (u milionima KM)	K1-K2 2009.	K1-K2 2010.	K1-K2 2011.	K1-K3 2010./2009.	K1-K3 2011./2010.
I - TEKUĆI RAČUN (1+2+3+4)	-730,3	-402,5	-971,4	-45%	141%
1. ROBA	-3.321,1	-2.750,0	-3.251,8	-17%	18%
Izvoz robe, fob	2.659,8	3.500,9	4.141,1	32%	18%
Uvoz robe, fob	-5.980,9	-6.250,9	-7.392,8	5%	18%
2. USLUGE	572,6	512,8	478,1	-10%	-7%
Potražuje	942,4	843,6	822,4	-10%	-3%
Duguje	-369,8	-330,9	-344,3	-11%	4%
3. DOHODAK	421,9	269,7	193,7	-36%	-28%
Potražuje	626,8	428,7	418,3	-32%	-2%
Duguje	-204,9	-159,0	-224,6	-22%	41%
4. TEKUĆI TRANSFERI	1.596,4	1.565,0	1.608,6	-2%	3%
Potražuje	1.752,5	1.733,6	1.792,7	-1%	3%
Duguje	-156,1	-168,6	-184,1	8%	9%
II - KAPITALNI I FINANSIJSKI RAČUN (1+2)	946,7	404,4	924,0	-57%	128%
1.KAPITALNI RAČUN	180,5	155,5	129,7	-14%	-17%
2.FINANSIJSKI RAČUN	766,2	249,0	794,2	-68%	219%
2.1. DIREKTNE INVESTICIJE	338,2	19,4	191,8	-94%	889%
2.2. PORTFOLIO INVESTICIJE	-18,5	-167,2	-57,7	803%	-65%
2.3. OSTALE INVESTICIJE	-159,2	116,7	373,3	-173%	220%
Aktiva	-508,8	-177,1	34,5	-65%	-119%
Pasiva	349,6	293,9	338,8	-16%	15%
2.4. REZERVNA AKTIVA	605,7	280,0	286,8	-54%	2%
III - NETO GREŠKE I PROPUSTI	-216,4	-1,9	47,4	-	-

Izvor: Centralna banka BiH

Za razdoblje januar - avgust 2011. godine **izvoz** iz BiH je iznosio 5,4 milijarde KM i u odnosu na isti period prošle godine doživio je rast od 18,2%. **Uvoz** BiH za period januar – avgust 2011. godine iznosio je 10 milijardi KM i u poređenju sa istim periodom takođe je doživio rast u iznosu od 16%. Rezultat izvoza i uvoza BiH je **trgovinski deficit** koji je za prvih osam mjeseci ove godine dostigao vrijednost od 4,5 milijardi KM i u poređenju sa prošlom godinom veći je za 13,4%.

Posmatrajući strukturu robne razmjene po najznačajnijim uvoznim i izvoznim stavkama za period januar - avgust 2011. godine vidljivo je da su nafta i naftni derivati; mašine i aparati; bazni metali; te prehrana dominirali na strani uvoza, dok su najznačajnije izvozne pozicije bazni metali gdje kao i kod uvoza dominiraju aluminij, željezo i čelik, te njihovi proizvodi; rezervni dijelovi za autoindustriju; razni gotovi proizvodi kao što su namještaj, odjeća i obuća.

Bosna i Hercegovina je u periodu januar – avgust 2011. godine uvezla nafte i naftnih derivata u iznosu od 1,4 milijardu KM u odnosu na isti period prošle godine, ostvaren je rast uvoza ove vrste proizvoda za 33,6%. Učešće nafte i naftnih derivata u ukupnom uvozu BiH iznosi oko 16%.

Drugo mjesto po vrijednosti uvoza zauzimaju mašine, aparati i mehanički uređaji čiji je uvoz u prvih osam mjeseci 2011. godine iznosio 1,1 milijardu KM. U odnosu na isti period prošle godine, uvoz mašina je porastao za 7,3%.

Značajan udio u strukturi bosanskohercegovačkog uvoza zauzimaju prehrambene prerađevine kojih je u periodu januar - avgust 2011. godine uvezeno u iznosu od 982 miliona KM, i u odnosu na isti period prošle godine bilježe blagi rast od oko 8,5%.

Sljedeća značajna uvozna stavka su bazni metali kojih je BiH uvezla u iznosu od 890 miliona KM. Od baznih metala najviše su se uvozili željezo i čelik, njihovi proizvodi, te aluminij i proizvodi od aluminija. Usljed ekonomskog oporavka koji se značajno odrazio na metalnu industriju uvoz baznih metala u period januar – avgust 2011. godine u odnosu na isti period prošle godine doživio je rast za 14,5%.

Na strani izvoza baznih metala situacija je znatno bolja, jer je u prvih osam mjeseci 2011. godine rast izvoza iznosio respektabilnih 24,1%, a posmatrano vrijednosno BiH je na inozemna tržišta 1,2 milijarde KM ove kategorije proizvoda. Vrlo je bitno pronaći načina za uspješniji izvoz baznih metala, jer oni najznačajniji izvozni potencijal BiH.

Značajna kategorija izvoza je električna energija koje je BiH izvezla u iznosu od 295 miliona KM. Međutim, dogodio se pad izvoza električne energije u prvih osam mjeseci 2011. godine u odnosu na isti period prošle godinu iznosi oko 19,3%. Kategorija raznih proizvoda gdje je uključen namještaj u periodu januar – avgust 2011. godini ostvarila je izvoz od 500 miliona KM i učešće u ukupnom izvozu od oko 10%. U odnosu na isti period prošle godine izvoz namještaja doživio je rast od 16,2%. Međutim, bitno je spomenuti da industrija proizvodnje namještaja u BiH je u usponu i za očekivati je veći izvoz u narednom periodu, a samim time i korigovanje stope rasta izvoza s obzirom da namještaj ostvaruje značajan udio ukupnog izvoza BiH.

u 000 KM	Januar -Avgust 2010.	Januar -Avgust 2011.	Promjena 2011./2010.
IZVOZ	4.601.669	5.437.369	18,2%
UVOZ	8.636.152	10.014.121	16,0%
TRGOVINSKI DEFICIT	-4.034.483	-4.576.752	13,4%

5. Strane direktne investicije

Prema podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa u BiH strana ulaganja u prvom polugodištu 2011. godine su iznosila oko 65 miliona KM što predstavlja smanjenje u odnosu na ulaganja u istom periodu 2010. godine za 19,5%. Poredeći ostvareno ulaganje u drugom kvartalu 2011. godine u iznosu od oko 40 miliona KM sa ulaganjima u istom periodu prošle godine u iznosu od 23,3 milion KM, evidentan je rast od 72% što pokazuje naznake umjerenog oporavka ulaganja SDU u Bosni i Hercegovini.

Ulaganja po kvartalima u 2009. 2010. i 2011. godini iznose:

U milionima KM	K1	K2	K3	K4
2009.	-6,4	160,8	134,2	184,4
2010.	57,9	23,3	6,2	48
2011.	25	40		

Karakteristika registrovanih stranih direktnih ulaganja u prvom polugodištu 2011. godini u Bosni i Hercegovini je u njihovom niskom nivou i uglavnom se radi o dokapitalizacijama, već postojećih ulaganja. Prema podacima dostavljenim od nadležnih registracijskih sudova na području BiH, u periodu od 01.01.2011. godine do 30.06.2011. godine, izvršen je upis 522 firme sa stranim kapitalom, od čega je u 370 firmi (70%) izvršena dokapitalizacija, 17 (4%) je novoregistrovanih firmi sa značajnijim iznosom kapitala (iznosi veći od 100.000 KM), dok je 133 firmi (26%) registrovano sa minimalnim osnivačkim kapitalom. Najave investicionih ulaganja iz oblasti energetike u drugom polugodištu 2011. godine daju osnova za realnu pretpostavku o povećanju ukupnih stranih direktnih ulaganja u odnosu na prethodnu godinu.